

telijke gevolgen van hun scheiding. Vanaf eind 2018 wordt hierover ook geprocedeerd. Op het moment van het afronden van de verdeling van de huwelijksgoederengemeenschap in juli 2018, dus een jaar nadat het UWV heeft aangegeven een vordering op de man te hebben, maakt de man melding van het bestaan van de schuld aan het UWV. De vrouw beroept zich op de onaanvaardbaarheidsexceptie van art. 1:100 lid 2 BW. Zij stelt dat de man alleen draagplichtig is voor deze schuld. De rechtbank volgt de vrouw in haar stelling en bepaalt dat de interne draagplicht van de vrouw voor deze schuld nihil is. De man stelt hierop hoger beroep in.

In een korte, heldere uitspraak loodst het hof Arnhem-Leeuwarden partijen door het stappenplan dat geldt voor het beoordelen van de aansprakelijkheid voor gemeenschapsschulden, de onderlinge draagplicht en het verhaal door de schuldenlast.

Tussen partijen staat vast dat de schuld van de man aan het UWV tot de huwelijksgoederengemeenschap behoort voor het gedeelte dat is ontstaan voor de datum van ontbinding van de huwelijksgoederengemeenschap.

Uitgangspunt is vervolgens het bepaalde in art. 1:100 lid 1 BW. Iedere echtgenoot heeft volgens dit artikel een gelijk aandeel in de ontbonden huwelijksgoederengemeenschap. Lid 2 van dit artikel regelt de gevolgen voor de situatie dat de bezittingen van de ontbonden gemeenschap niet toereikend zijn om de gemeenschapsschulden te betalen. Het is van belang om voor ogen te houden dat deze bepaling dus niet van toepassing is als er voldoende bezittingen tot de ontbonden gemeenschap behoren om de schulden van die gemeenschap te voldoen. Een echtgenoot kan zich dan niet aan zijn draagplicht onttrekken.

Overtreffen de schulden de baten van de gemeenschap, dan geldt als hoofdregel dat iedere (ex-)echtgenoot in de interne verhouding de helft van de schuldenlast dient te dragen. Dit kan anders zijn als de (ex-)echtgenoten hierover andere afspraken maken, of als de echtgenoot die de schuld niet is aangegaan zich beroept op de onaanvaardbaarheidsexceptie van art. 1:100 lid 2 BW. Deze echtgenoot dient dan te stellen en te bewijzen dat het in strijd is met de redelijkheid en billijkheid om van deze (ex-)echtgenoot te verlangen dat deze de helft van de schuld draagt. De aard van de schuld is in dat verband mede relevant.

Het hof wijst in deze zaak het beroep van de vrouw op de onaanvaardbaarheidsexceptie af. Het overweegt dat als je in gemeenschap van goederen trouwt, je er rekening mee dient te houden dat je de schulden van de andere echtgenoot voor de helft moet dragen. Dat geldt zowel voor de bekende als voor de onbekend gebleven schulden. Het hof wijst hierbij op de mogelijkheid van de vrouw om op grond van art. 1:83 BW aan de man te vragen welke bezittingen hij had.

Het feit dat de man de vrouw niet direct na het door het UWV terugvorderen van de te veel betaalde toeslagen van deze schuld op de hoogte had gebracht, maakt dit niet anders. Het rechtvaardigt niet dat de regels over de wettelijke gemeenschap van goederen in dat geval buiten toepassing blijven. Dit zou anders kunnen zijn, als was gebleken dat hij het betaalde bedrag buiten het zicht van de vrouw zou hebben gehouden of buiten haar om zou hebben besteed. Als dit zou zijn gebleken, zou een beroep op de onaanvaardbaarheidsexceptie mogelijk succesvol zijn geweest.

Na het beoordelen van de interne draagplicht gaat het hof in op de gevolgen ervan. Meer specifiek: op welk vermogen kan het UWV zich verhalen om de vordering te incasseren.

Het hof wijst dienaangaande op het bepaalde in art. 1:102 BW. Het UWV kan zich alleen verhalen op hetgeen zij uit de huwelijksgemeenschap heeft ontvangen en wat haar is toegedeeld. Het UWV kan zich niet verhalen op haar privévermogen en haar (lopende) inkomsten.

Het hof geeft hiermee een helder overzicht van het doorlopen van de marsroute aansprakelijkheid, draagplicht en verhaal.

De vraag rijst wanneer een beroep op de onaanvaardbaarheidsexceptie van art. 1:100 lid 2 BW zou kunnen slagen?

Een algemene regel is hiervoor niet te geven. De Hoge Raad heeft op 7 december 1990 (*NJ* 1991/593) overwogen dat dit alleen in zeer uitzonderlijke gevallen kan worden aangenomen en heeft deze overweging op 6 oktober 2000 (ECLI:NL:HR:2000:AA7362) herhaald.

Op 15 februari 2008 (*NJ* 2008/275) overwoog de Hoge Raad dat dit met name afhangt van de aard van de schuld, zoals die mede door maatschappelijke opvattingen wordt bepaald. Het aangaan van een schuld in verband met het voldoen van de advocaatkosten van de echtscheidingsprocedure achtte de Hoge Raad op 22 april 2016 (ECLI:NL:HR:2016:723) een dergelijke omstandigheid. Hierbij verwees de Hoge Raad naar het bestaande gebruik in de rechtspraak om de proceskosten te compenseren in familiezaken, waarbij iedere partij de eigen kosten draagt.

mr. K.A. Boshouwers
Lanen & Standhardt Advocaten

6

Periodieke uitkering belastbaar

Rechtbank Gelderland zp Arnhem
29 november 2022, nr. AWB - 22 _ 1967,
ECLI:NL:RBGEL:2022:6621
(mr. Smit)
Noot mr. P.A. den Hollander

Belastbare periodieke uitkering. In rechte vorderbare uitkering. Belastingrente.

[Wet IB 2001 art. 3.101 lid 1 onder c; BW art. 3:302, 1:404]

Essentie: Het van de ex-partner ontvangen bedrag, door de civiele rechter gekwalificeerd als een in rechte vorderbare uitkering, betreft een belastbare periodieke uitkering zoals bedoeld in de Wet IB 2001.

Samenvatting: Eiseres gaat in deze zaak in beroep tegen de beslissing van de belastinginspecteur tot ongegrondverklaring van haar bezwaarschrift. Haar bezwaar is gericht tegen een opgelegde navorderingsaanslag inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen, alsook de in dit verband opgelegde belastingrente over deze aanslag.

De navorderingsaanslag volgde uit het feit dat de inspecteur over 2016 rekening had gehouden met een extra belastbaar bedrag aan inkomen uit werk en woning van € 12.000. De aanvullend over deze aanslag in rekening gebrachte belastingrente was berekend over een periode van vier jaar en drie maanden.

De betaling van het bedrag van € 12.000 was afkomstig van haar ex-partner. Bij de beëindiging van hun affectieve relatie had de ex-partner in 2010 zijn afspraken met eiseres schriftelijk vastgelegd. Deze afspraken kwamen erop neer dat hij jaarlijks tot zijn 65e levensjaar in totaal € 12.000 zou betalen. Omdat de ex-partner de betaling van dit bedrag in 2015 had stopgezet, heeft eiseres betaling in rechte afdgedwongen. In het hierbij in 2016 gewezen vonnis heeft de rechtbank voor recht verklaard dat de ex-partner jaarlijks vanaf 2015 tot en met 2030 € 12.000 aan eiseres is verschuldigd. Naar aanleiding van dit vonnis heeft de ex-partner het verschuldigde bedrag van € 12.000 voor 2016 betaald.

De ex-partner heeft vervolgens in 2018 ook een gerechtelijke procedure gevoerd met het verzoek de overeenkomst uit 2010 te ontbinden dan wel het vonnis uit 2016 te wijzigen. De rechtbank heeft hierop beslist dat de bedragen met ingang van 14 februari 2017 op nihil worden gesteld.

In onderhavige zaak gaat het over de laatste betaling van € 12.000 uit 2016. In geschil is of dit bedrag belast is, omdat het een belastbare periodieke uitkering is zoals bedoeld in art. 3.101 lid 1 onder c Wet IB 2001. Daarnaast is (de hoogte van) de belastingrente in geschil.

Eiseres stelt zich primair op het standpunt dat het ontvangen bedrag een tegenwaarde vormt voor een prestatie, te weten het besteden van gelden aan de kinderen en er dus geen sprake is van een periodieke uitkering. Subsidiair stelt ze dat er geen sprake is van een vorderbare verplichting van de ex-partner en meer subsidiair dat er sprake is van kinderalimentatie. Daarnaast is zij van mening dat het belastingrentebedrag onredelijk hoog is.

De rechtbank is van oordeel dat het bedrag van € 12.000 wel moet worden aangemerkt als een belastbare periodieke uitkering omdat de uitkering in rechte vorderbaar is. Zij verwijst daartoe naar het eerdere vonnis uit 2016 waarin is geoordeeld dat er sprake is van een in rechte vorderbare uitkering. De rechtbank ziet geen aanleiding om in onderhavige zaak af te wijken van het oordeel in dit vonnis over de civiele kwalificatie van de afspraken van eiseres en ex-partner.

Voorts oordeelt de rechtbank dat er geen sprake is van een tegenprestatie waardoor de uitkering niet belastbaar zou zijn. Ook is er geen sprake van (onbelaste) kinderalimentatie. Het bedrag van de belastingrente matigt de rechtbank door rente te berekenen over een kortere periode.

Omdat het beroep van eiseres deels gegrond is, ziet de rechtbank aanleiding om verweerder te veroordelen in de proceskosten.

Uitspraak van de enkelvoudige kamer van in de zaak tussen [eiseres], uit [plaatsnaam], eiseres en de Inspecteur van de Belastingdienst, kantoor Doetinchem (verweerder).

Inleiding

In deze uitspraak beoordeelt de rechtbank het beroep van eiseres tegen de uitspraak op bezwaar van verweerder van 14 januari 2022.

Verweerder heeft aan eiseres voor het jaar 2016 een navorderingsaanslag in de inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen (IB/PVV) opgelegd naar een belastbaar inkomen uit werk en woning van € 78.592. Gelijktijdig met de vaststelling van de navorderingsaanslag heeft verweerder eiseres € 1.001

belastingrente in rekening gebracht (de belastingrentebeschikking).

Verweerder heeft het bezwaar van eiseres ongegrond verklaard.

De rechtbank heeft het beroep op 28 oktober 2022 op zitting behandeld. Eiseres is verschenen, bijgestaan door [persoon A] (financieel adviseur). Namens verweerder zijn verschenen [persoon B] en [persoon C]. Na de zitting is nog een proceskostenformulier van eiseres binnengekomen.

Feiten

1. Eiseres heeft een affectieve relatie gehad met [ex-partner] (hierna: de ex-partner). Deze relatie is in [jaartal] verbroken. Uit de relatie van eiseres en de ex-partner zijn twee kinderen geboren, namelijk [kind 1], geboren op [geboortedatum] en [kind 2], geboren op [geboortedatum].

2. Op 21 mei 2010 heeft de ex-partner de volgende afspraken met eiseres over financiële ondersteuning op schrift gesteld.

‘Beste [eiseres],

Hierbij mijn afspraken met jou vastgelegd. Bij leven en welzijn van ons beiden spreek ik het volgende met je af:

– Ten behoeve van schenking betaal ik aan jou voor [kind 1] 5000 (vijfduizend) euro per jaar.

– Ten behoeve van schenking aan [kind 2] betaal ik eveneens 5000 (vijfduizend) per jaar.

– Aan jou betaal ik 2000 euro per jaar (tweeduizend).

Bovenstaande bedragen betaal ik tot jouw 65ste levensjaar ([jaartal]).

Voor het overige betaal ik alle door mij goedgekeurde (vooraf) kosten voor [kind 1] en [kind 2] tot zij een zelfstandig leven leiden. Aanschaf van alle vakanties, kleding, etc. etc. worden door mij geregeld en vooraf goedgekeurd. Kosten van eten en drinken worden alleen bij mij thuis vergoed.

Het huis in [land] schenk ik je alsmede jouw [auto].

Als afronding van jouw huis heb ik de tuinman een offerte laten maken die ik heb goedgekeurd. Ook de leilinden zijn voor jou. Meer kosten dan tot nu gemaakt en goedgekeurd worden door mij niet vergoed.

Ik hoop dat je ooit anders tegen de situatie aan gaat kijken en meer begrip zult tonen.

Ook ik vind het een verdrietige situatie.

[ex-partner]’

3. De ex-partner heeft de betalingen die hij deed op basis van deze brief in het jaar 2015 stopgezet. Om betaling af te dwingen heeft eiseres voor de jaren 2015 en 2016 een civiele procedure gevoerd bij Rechtbank Midden-Nederland. In die procedure is bij vonnis van 9 maart 2016 uitspraak gedaan (vonnis 1).

4. Rechtbank Midden-Nederland heeft in dat vonnis geoordeeld dat de in de brief verwoorde verplichtingen van de ex-partner afdwingbaar zijn en dat moet worden aangenomen dat de overeengekomen bedragen van tweemaal € 5.000 niet voor de kinderen waren bestemd, maar voor eiseres waren bedoeld. In het vonnis is voor recht verklaard dat de ex-partner jaarlijks vanaf 2015 tot en met 2030 een bedrag van € 12.000 aan eiseres is verschuldigd. In overweging 4.1 van het vonnis is over de verklaringen van eiseres het volgende opgenomen (daarbij is eiseres aangeduid als de vrouw en de ex-partner als de man).

‘4.1. De vrouw heeft aangevoerd dat partijen mondeling een afspraak hebben gemaakt, op grond waarvan de man haar jaarlijks een bedrag van in totaal € 12.000,- dient te voldoen. Zij heeft in dit verband gewezen op de door de man met de hand geschreven brief, die hiervoor in 2.4. is weergegeven

(Hierna: de brief), waarin de man deze afspraak volgens haar heeft vastgelegd. Volgens de vrouw heeft de man tot en met 2014 aan deze verplichting voldaan, door ieder halfjaar een bedrag van € 6.000,- aan haar te betalen. Op 14 januari 2015 heeft de man haar middels de hiervoor in 2.6. genoemde e-mail laten weten dat hij met de betalingen zou stoppen. Sindsdien heeft de vrouw ten onrechte niets meer van hem ontvangen. Anders dan de man heeft aangevoerd, zijn alle in de brief genoemde bedragen voor de vrouw bestemd. Weliswaar is in de brief vermeld dat de man ten behoeve van de kinderen € 5.000,- (per kind) betaalt, maar dat heeft een fiscale reden gehad. De gehele bijdrage van in totaal € 12.000,- was ter dekking van de hypothecaire lasten bedoeld, die de vrouw in verband met haar nieuwe woning moest dragen. Dat is wat partijen mondeling ook waren overeengekomen. Omdat de man hoofdelijk aansprakelijk was voor de hypothecaire schuld, had hij er belang bij dat zij deze lasten zou voldoen. Hij had berekend dat zij daarvoor een bijdrage van € 15.000,- per jaar van hem nodig had: het hiervoor genoemde bedrag van € 12.000,- en nog eens € 3.000,- contant, aldus de vrouw.

5. Naar aanleiding van het vonnis heeft de ex-partner in 2016 het verschuldigde bedrag van € 12.000 voor het jaar 2016 betaald.

6. De ex-partner heeft in 2018 een civiele procedure gevoerd tegen eiseres om de overeenkomst van 21 mei 2010 geheel of gedeeltelijk te ontbinden, dan wel het vonnis van 9 maart 2016 te wijzigen. Bij vonnis van 27 juni 2018 (vonnissen 2), heeft de Rechtbank Midden-Nederland geoordeeld dat op basis van de bewoordingen in de overeenkomst van 21 mei 2010 tussen eiseres en haar ex-partner, aannemelijk is dat deze overeenkomst een ontbindende voorwaarde bevat inzake, onder andere, de financiële draagkracht van de ex-partner. Rechtbank Midden-Nederland heeft de bedragen die de ex-partner aan eiseres moet betalen met ingang van 14 februari 2017 op nihil gesteld.

7. Op 11 april 2017 heeft eiseres aangifte IB/PVV gedaan voor het jaar 2016. Het aangegeven inkomen uit werk en woning bedroeg € 65.851 en bestaat uit loon uit tegenwoordige dienstbetrekking minus reisaftrek openbaar vervoer, saldo eigen woning en persoonsgebonden aftrek. Verweerder heeft de reisaftrek openbaar vervoer niet gevolgd en de definitieve aanslag IB/PVV 2016 van 27 oktober 2017 vastgesteld naar een inkomen uit werk en woning van € 66.592.

8. Tijdens de behandeling van de aangifte IB/PVV 2016 van de ex-partner van eiseres is verweerder bekend geworden met vonnis 1. Gelet daarop heeft verweerder met dagtekening 4 september 2021 een navorderingsaanslag IB/PVV 2016 aan eiseres opgelegd naar een inkomen uit werk en woning van € 78.592. Daarbij is rekening gehouden met een belastbaar bedrag van € 12.000. Tegelijkertijd heeft verweerder € 1.001 belastingrente in rekening gebracht. De belastingrente is berekend over de periode van 1 juli 2017 tot en met 4 oktober 2021.

Beoordeling door de rechtbank

9. In geschil is of het door eiseres ontvangen bedrag van € 12.000 van de ex-partner belast is, omdat het een belastbare periodieke uitkering is als bedoeld in artikel 3.101, eerste lid, onder c, van de Wet IB 2001. Daarnaast is de belastingrente van € 1.001 in geschil.

10. Eiseres stelt dat het door haar ontvangen bedrag een tegenwaarde vormt voor een prestatie, zodat geen sprake is van een belastbare periodieke uitkering. De tegenprestatie bestaat volgens eiseres uit het (moeten) besteden van (de) gelden aan

de kinderen. Subsidiair stelt eiseres dat geen sprake is van een vorderbare verplichting van de ex-partner en meer subsidiair stelt eiseres dat sprake is van kinderalimentatie. Eiseres is verder van mening dat de in rekening gebrachte belastingrente onredelijk hoog is.

11. De rechtbank is van oordeel dat het door eiseres ontvangen bedrag van € 12.000 moet worden aangemerkt als een belastbare periode uitkering als bedoeld in artikel 3.101, eerste lid, onder c, van de Wet IB 2001. Wel ziet de rechtbank aanleiding om de in rekening gebrachte belastingrente te matigen. Hierna legt de rechtbank uit hoe zij tot dit oordeel komt en welke gevolgen dit oordeel heeft.

12. Op grond van artikel 3.100, eerste lid, onder c, van de Wet IB 2001 is een periodieke uitkering belastbaar indien a) de uitkering in rechte vorderbaar is en b) de uitkering niet de tegenwaarde vormt voor een prestatie. De bepaling bevat uitzonderingen die zich hier niet voordoen.

13. Eiseres heeft in deze zaak betoogd dat de uitkering niet vorderbaar is. Rechtbank Midden-Nederland heeft in vonnis 1 echter conform de vordering van eiseres geoordeeld dat sprake is van een in rechte vorderbare uitkering. Die uitspraak heeft betrekking op de situatie in 2016, net als deze fiscale procedure. De rechtbank ziet geen aanleiding om in deze zaak af te wijken van het oordeel van Rechtbank Midden-Nederland over de civiele kwalificatie van de afspraken tussen eiseres en de ex-partner. Een verschil tussen de civiele en fiscale kwalificatie zou ook onlogisch en ongewenst zijn. De omstandigheid dat de rechtbank in vonnis 2 de betalingen op nihil heeft gesteld vanaf 14 februari 2017, maakt niet dat de betalingen over het jaar 2016 niet vorderbaar waren. Uit vonnis 2 blijkt nu juist dat ze dat toen wel waren.

14. Eiseres stelt verder dat zij de ontvangen uitkering (en nog meer) heeft doorbetaald aan de kinderen, zodat sprake is van een tegenprestatie en de uitkering niet belastbaar is. De rechtbank acht het wel aannemelijk dat eiseres betalingen heeft gedaan aan de kinderen om te voorzien in hun levensonderhoud. Dit hoeft zij dus niet meer te bewijzen, zodat de rechtbank voorbij gaat aan het bewijsaanbod op dit punt. Deze betalingen aan de kinderen zijn echter geen tegenprestatie zoals bedoeld in artikel 3.100, eerste lid, onder c, van de Wet IB 2001. Eiseres heeft de betalingen aan haar kinderen namelijk als ouder gedaan en niet omdat ze daartoe verplicht was op grond van een afspraak met haar ex-partner. Een dergelijke verplichting is in de brief van de ex-partner niet te lezen. Bovendien volgt uit hetgeen eiseres in de eerdere civiele procedure heeft verklaard, dat de uitkeringen waren bedoeld ter dekking van de woonlasten van eiseres en dat er geen sprake was van een verplichting van eiseres om de ontvangen uitkeringen door te betalen aan de kinderen. Omdat deze verplichting er niet was, is er geen sprake van een tegenprestatie. Omdat de betalingen waren bedoeld voor de woonlasten, is er ook geen sprake van (onbelaste) kinderalimentatie. De omstandigheid dat eiseres uit eigen beweging gelden heeft betaald aan de kinderen, omdat de ex-partner deze niet voor hen betaalde, maakt het oordeel niet anders.

15. Verweerder heeft ter zitting erkend dat de navorderingsaanslag redelijkerwijs eerder opgelegd had kunnen worden en dat eiseres dan minder belastingrente verschuldigd zou zijn geweest. Verweerder heeft vanwege niet aan eiseres te wijten vertragingen voorgesteld de belastingrente te verminderen door de belastingrente te berekenen over de periode 1 juli 2017 tot 13 weken na 23 oktober 2020, het moment waarop het onderzoek tot navordering werd gedaan aan de inspecteur na het onderzoek. De rechtbank zal verweerder daarin volgen.

16. Gelet op voorgaande het is het beroep alleen gegrond voor zover het beroep betrekking heeft op de beschikking belastingrente. Het beroep tegen de navorderingsaanslag IB/PVV 2016 is ongegrond.

17. De rechtbank ziet in de omstandigheid dat het beroep deels gegrond is aanleiding verweerder te veroordelen in de kosten die eiseres in verband met de behandeling van het beroep redelijkerwijs heeft moeten maken. Eiseres heeft na de zitting het formulier proceskosten ingestuurd, omdat zij dit ter zitting vergeten was te geven. Hoewel dit strikt genomen te laat is en verweerder daardoor ook niet meer heeft kunnen reageren op de gevraagde verletkosten, neemt de rechtbank het formulier gezien de omstandigheden van dit geval toch mee bij de beoordeling. Eiseres vraagt vergoeding van reiskosten, die toewijsbaar zijn op grond van openbaar vervoer tweede klasse. Zij vraagt ook vergoeding van verletkosten van € 356 euro voor 4 uur niet kunnen werken als tandarts. Dit komt neer op een bedrag van € 89 per uur. Omdat eiseres dit uurtarief niet heeft onderbouwd en verweerder er niet op heeft kunnen reageren, matigt de rechtbank het te vergoeden bedrag tot € 50 per uur. Aannemelijk is dat eiseres 4 uur nodig heeft gehad voor de zitting en de reis heen en terug. Verweerder wordt op grond van het Besluit proceskosten bestuursrecht daarom veroordeeld om de kosten te vergoeden tot een bedrag van € 239,20 (verletkosten van € 200 en reiskosten van € 39,20).

18. Omdat de rechtbank het beroep gegrond verklaart, bepaalt de rechtbank dat verweerder aan eiseres het door haar betaalde griffierecht vergoedt.

Beslissing

De rechtbank:

- verklaart het beroep ongegrond wat betreft de navorderingsaanslag IB/PVV 2016;
- verklaart het beroep gegrond wat betreft de beschikking belastingrente;
- vernietigt de uitspraak op bezwaar voor zover die betrekking heeft op de belastingrente,
- vermindert de beschikking belastingrente naar een te berekenen bedrag over de periode 1 juli 2017 tot 13 weken na 23 oktober 2020;
- bepaalt dat deze uitspraak in de plaats treedt van het vernietigde gedeelte van de uitspraak op bezwaar;
- veroordeelt verweerder in de proceskosten van eiseres ten bedrage van € 239,20;
- gelast dat verweerder het door eiseres betaalde griffierecht van € 50 vergoedt.

NOOT

In deze uitspraak staat de vraag centraal of het door de vrouw van haar ex-partner ontvangen bedrag door de Belastingdienst terecht is gekwalificeerd als een belastbare periodieke uitkering zoals bedoeld in art. 3:101 lid 1 onder c van de Wet IB 2001.

De vrouw, eiseres in onderhavige zaak, heeft een affectieve relatie gehad met de ex-partner. Uit hun relatie zijn twee kinderen geboren. Na beëindiging van deze relatie hebben partijen afspraken gemaakt over door de ex-partner aan haar ten behoeve van haarzelf en de kinderen te betalen bedragen. De afspraken zijn door alleen de ex-partner in 2010 in de vorm van een brief op papier gezet. Er is dus geen sprake geweest van een door beide partijen getekende overeenkomst of een

convenant. Aanvankelijk betaalde de ex-partner deze bedragen conform afspraak. In 2015 heeft hij de betaling echter stopgezet. Dit was voor de vrouw reden om betaling via een procedure bij de rechtbank af te dwingen. In het daarop gewezen vonnis heeft de rechtbank geoordeeld dat de in de brief van de ex-partner genoemde financiële afspraken afdwingbaar zijn, dat alle hierin genoemde bedragen voor de vrouw bestemd waren en tevens voor recht verklaard dat de ex-partner vanaf 2015 tot en met 2030 jaarlijks een bedrag van € 12.000 aan de vrouw verschuldigd is. In vervolg hierop heeft de ex-partner in 2016 het voor dat jaar verschuldigde bedrag van € 12.000 aan de vrouw betaald. Wel is hij vervolgens ook een procedure gestart met het verzoek de betalingen op nihil te stellen, welk verzoek met ingang van 14 februari 2017 is toegewezen.

De vrouw heeft vervolgens over 2016 aangifte IB/PVV gedaan, waarbij zij alleen haar inkomen uit werk en woning heeft opgegeven en dus niet het van haar ex-partner ontvangen bedrag van € 12.000. De definitieve aanslag was aanvankelijk op wat correcties na ook op dit inkomen vastgesteld. Pas na de behandeling van de aangifte IB/PVV van de ex-partner is de belastinginspecteur bekend geworden met het door de ex-partner in 2016 betaalde en door de vrouw ontvangen bedrag van € 12.000. In verband hiermee heeft de inspecteur de vrouw over het bedrag van € 12.000 een navorderingsaanslag opgelegd en daarbij ook belastingrente in rekening gebracht.

De vrouw heeft bezwaar gemaakt tegen de navorderingsaanslag en de belastingrente. Dit bezwaar is ongegrond verklaard, waarna zij beroep bij de rechtbank heeft ingesteld. In deze beroepsprocedure stelt de vrouw dat er geen sprake is van een belastbare periodieke uitkering, onder verwijzing naar art. 3:101 lid 1 onder c van de Wet IB 2001.

In dit artikel is het volgende bepaald:

‘Artikel 3:101. Aangewezen periodieke uitkeringen en verstrekkingen

1. Aangewezen periodieke uitkeringen en verstrekkingen zijn de periodieke uitkeringen en verstrekkingen die:

(...)

c. in rechte vorderbaar zijn en niet de tegenwaarde voor een prestatie vormen, tenzij de uitkeringen of verstrekkingen worden ontvangen van een bloed- of aanverwant in de rechte lijn of in de tweede graad van de zijlijn dan wel de genietter behoort tot het huishouden van de schuldenaar; (...).’

Tegenwaarde voor een prestatie

De vrouw stelt op basis van dit artikel primair dat het door haar ontvangen bedrag een tegenwaarde vormt voor een prestatie. De tegenprestatie bestaat er volgens haar uit dat zij het ontvangen bedrag heeft moeten besteden aan de (kosten van de) kinderen, door deze bedragen door te betalen aan de kinderen. De rechtbank acht wel aannemelijk dat zij betalingen ten behoeve van de kinderen heeft gedaan, doch oordeelt dat dit geen tegenprestatie in de zin van dit artikel is. De vrouw heeft de betalingen als ouder gedaan en niet omdat zij hiertoe verplicht was op grond van een afspraak met haar ex-partner.

Er is wel sprake van een tegenprestatie als er een verplichting is op basis van een afspraak of overeenkomst, bijvoorbeeld een verplichting om ontvangen uitkeringen door te betalen aan de kinderen. In casu had de vrouw echter zelf verklaard dat de uitkeringen waren bedoeld ter dekking van woonlasten.

Een ander voorbeeld van wanneer er sprake is van een tegenprestatie in de zin van dit artikel blijkt uit het arrest van de Hoge Raad van 14 juli 2006 (ECLI:NL:HR:2006:AY3639). Hierin oordeelt de Hoge Raad: 'In het onderhavige geval is in overeenstemming met de bij testament vastgelegde trustvoorwaarden bij het overlijden van de echtgenoot van belanghebbende door hem nagelaten vermogen ondergebracht in een trust met het oog op onder meer het verrichten van periodieke uitkeringen aan belanghebbende. Dit onderbrengen van vermogen is aan te merken als de prestatie, waarin het ontstaan van de verplichting tot het doen van uitkeringen aan belanghebbende zijn grond vindt. 's Hofs oordeel dat in het onderhavige geval geen sprake is van een periodieke uitkering die de tegenwaarde van een prestatie vormt als bedoeld in art. 25, lid 1, letter g, van de Wet, is derhalve onjuist.'

Een in rechte vorderbare uitkering

Als tweede, subsidiaire argument voert de vrouw aan dat er geen sprake is van een vorderbare verplichting van haar ex-partner. Zij verwijst daarbij ook naar het feit dat de verplichting van haar ex-partner inmiddels niet meer bestaat omdat de betalingsverplichting met ingang van 2017 op nihil is gesteld. De rechtbank oordeelt dat er wél sprake is van een in rechte vorderbare verplichting, onder verwijzing naar het vonnis uit 2016 waarin de afspraken formeel zijn bekrachtigd. Het vonnis betreffende de nihilstelling betreft de periode vanaf 14 februari 2017. Het in 2016 ontvangen bedrag was daarom nog steeds in rechte vorderbaar. Opvallend hier is dat de bestuursrechter onder verwijzing naar het vonnis uit 2016 van de civiele rechter de civiele kwalificatie van de tussen de vrouw en haar ex-partner gemaakte afspraken volgt. Een afwijkende fiscale kwalificatie acht de bestuursrechter onlogisch en onwenselijk.

Kinderalimentatie is geen belastbare periodieke uitkering

Meer subsidiair heeft de vrouw nog aangevoerd dat er sprake is van kinderalimentatie en er om die reden geen sprake is van een belastbare periodieke uitkering. Ook hier gaat de rechtbank niet in mee omdat de vrouw zelf heeft verklaard dat de betalingen waren bedoeld ter dekking van de woonlasten. De rechtbank voegt hier nog aan toe dat de omstandigheid dat de vrouw uit eigen beweging geld aan de kinderen heeft betaald omdat haar ex dit niet voor hen betaalde, dit oordeel niet anders maakt.

Deze partijen hadden niet expliciet vastgelegd dat de ex-partner, alhoewel hij daartoe als ouder uiteraard wel verplicht is, kinderalimentatie aan de vrouw zou betalen. Nu de vrouw zelf had verklaard dat de ontvangen bedragen waren bedoeld voor de woonlasten en ook de rechtbank in haar vonnis uit 2016 had vastgesteld dat de bedragen niet bestemd waren voor de kinderen maar voor de vrouw, is het niet onbegrijpelijk dat de rechtbank haar in dit standpunt niet volgt. De belastingwet ziet kinderalimentatie niet als inkomen, reden waarom kinderalimentatie niet is belast en daarom niet hoeft te worden opgegeven in de belastingaangifte.

Uitkeringen ontvangen van bloed- of aanverwanten

Voor de belastbaarheid voor de in sub c van art. 1:300 lid 1 Wet IB 2001 bedoelde categorie geldt ook nog de voorwaarde dat de uitkeringen en verstrekkingen *niet* worden ontvangen van een bloed- of aanverwant in de rechte lijn (dat zijn (stief)ouders en kinderen) of in de tweede graad van de zijlijn (dat zijn grootouders en kleinkinderen, broers en zussen) alsmede dat de genietter niet behoort tot het huishouden van de

schuldenaar. Zouden immers dergelijke uitkeringen en verstrekkingen wel belast zijn, dan zou zelfs het voedsel dat een ouder aan een kind geeft tot een belaste periodieke uitkering moeten worden gerekend.

Nu de rechtbank in casu heeft bepaald dat het hier gaat om een vordering van de vrouw op haar ex-partner met wie zij alleen een affectieve relatie heeft gehad, is er tussen hen ook geen sprake van een bloed- of aanverwantschap zoals bedoeld in dit artikel. Zou er sprake geweest zijn van een huwelijk tussen deze partijen, dan zou de voormalige echtgenoot een aanverwantschap van ontvanger zijn ex art. 1:3 lid 3 Wet IB 2001. Echter, ook in dat geval valt het aanverwantschap niet in de hier bedoelde categorie van bloed- en aanverwanten.

Voorkomen van onduidelijkheden en het risico op een navorderingsaanslag

Ter voorkoming van onduidelijkheden, zoals in onderhavige zaak voor wat betreft de kwalificatie van betalingen alsook omtrent de nakoming van afspraken, is het van groot belang dat ex-partners de bij de afwikkeling van hun relatie, samenleving of huwelijk te maken afspraken goed (laten) vastleggen in een convenant en ouderschapsplan en zich daarbij bij voorkeur ook laten bijstaan door een gespecialiseerd familierechtadvocaat of scheidingsmediator. Deze wijzen partijen immers ook op de mogelijk fiscale gevolgen van gewenste afspraken en/of adviseren om hierover op voorhand fiscaal advies in te winnen. Hiermee kan het risico op navorderingsaanslagen, zoals in onderhavige zaak aan de orde, worden voorkomen, althans kan hiermee op voorhand rekening gehouden worden, zodat over de betaling hiervan ook afspraken kunnen worden gemaakt en vastgelegd.

mr. P.A. den Hollander

Mediation & Advocatenpraktijk Den Hollander

Ondernemingsrecht

7

Ondernemingskamer heeft de juiste maatstaf gehanteerd bij het oordeel dat Olympus haar enquêteverzoek niet op redelijke grond heeft gedaan

Hoge Raad

4 november 2022, nr. 21/03086, ECLI:NL:HR:2022:1580
(mr. Kroeze, mr. Tanja-van den Broek, mr. Wattendorff, mr. Salomons, mr. Teuben)
(Concl. A-G Assink; niet opgenomen)
Noot mr. A.M. Dumoulin-Siemens

Ondernemingsrecht. Enquêterecht. Redelijke grond enquêteverzoek. Procesrecht.

[EVRM art. 6; BW art. 2:345 lid 1, 2:350 lid 2]

Essentie: De Ondernemingskamer heeft geoordeeld dat het enquêteverzoek niet op een redelijke grond is gedaan (art. 2:350 lid 2 BW). Klacht dat Ondernemingskamer een verkeer-